

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם" [י"א, ה']

שואלים חז"ל האם המצרים נתנו להם מזון בחינם הרי הם עבדו עבודת פרך ? ותירצו חינם מן המצוות.

וצריך ביאור וכי לזאת חינם יקרא ? מה יותר קל שמירת התורה או עבודת פרך

? ודאי שמירת התורה, א"כ מדוע תקופת שיעבוד מצרים נחשבת חינם ?

אלא הביאור הוא ששיעבוד התורה והמצוות זה שיעבוד הנשמה, זה שיעבוד נפשי, זה שיעבוד החיים עצמם. כגון : מה חייב לחשוב תמיד ומה אסור לחשוב אף פעם, מה מותר לחשוב רק ביום חול, ומה חייב לכווין בברכות ובתפילה, וכן בדיבור ובעשיית המצוות. לעומת זאת בעבודה פיזית, קשה ככל שתהיה, למרות שחיצונית הוא כפוי, אולם האדם עצמו מופקר וחופשי, האישיות שלו ברשותו. יהודי נהנה מעבודת ה' לעומתו על הגוי זה מכביד.

משל לכפרי שחי לו את חייו עם הבהמות, הוא בבקתה והם באורווה, הסתובב מלוכלך, זלל כרצונו, מתי שהוא רצה ישב, שכב, צעק, רץ, דחף, ללא גינונים, ללא חוקים, חיים בהמיים נוחים וקלים. עברו עידן ועידנים, וזכה מיודענו לעבור לגור בעיר, השתלב בחברה וחי כאחד האדם.

יום אחד התהלך לאיטו ברחוב ונזכר בחיי ההפקר בכפר, באחת נפרצו געגועיו וחשב כמה טוב וקל היו החיים שם, לעומת היום שחובה עלי לשמור את בגדי נקיים ומגוהצים, הגרבים צריכות להתאים זו לזו ואפילו לרקע הבגדים. הנעלים רכוסות בשרוכים. והכובע ללא אבק וחורים. בעיר אי אפשר לקחת ולאכול מכל הבא ליד, אלא להביא לבית, לשבת על יד שולחן לאכול.

ומה באמת נכון מה עדיף, מה יותר קל ומה יותר נעים ? התשובה פשוטה תלוי על מי המדובר, האם הוא אדם או בהמה ! אדם נהנה לחיות כאדם, זה לא

מכביד עליו. לעומת חתול מאולף כל הגינונים הם נגד טבעו. [מקור עפ"י הספר
"קול חוצב" עמ' 357]

כאותו יחס של הבדל בין אדם לבהמה, ובין הכפרי הבהמי לעירוני האנושי, כן
הוא ההבדל בין ישראל לעמים. היהודי נהנה מהתורה והמצוות הם משוש חייו,
ולעומתו זה עצמו על הגוי זה העול הקשה ביותר כי זה לא מתאים לו. הוא לא
מתחבר לזה זה כמו חתול עם עניבה ומגבעת.

יהודים מחפשים רק תורה ומצוות ואינם מחפשים תאוות. כשבני ישראל ירדו
בדרגה וברחו מהר סיני הם הראו שהם לא כל כך אוהבים את התורה והמצוות,
אלא אוהבים תענוגים וחיים גויים. מיד אח"כ התאוו תאוה. ומתאים שהתלוננו
על השעבוד והעול הקשה של התורה והמצוות, לעומת הזמן שהיו תחת שיעבוד
מצרים. כי מי שלא מתחבר לתורה ומצוות התענוג הזה זה העול הקשה ביותר.
כמה זה מתאים שהתלוננו חנם מן המצוות.

אבל האמת אינה כן, כי התורה היא טובה לישראל, והתאוות אינן מתאימים
להם, וקבלו עונש שיהיה להם כל כך הרבה שפע בשר עד אשר יצא מאפכם
ותמאסו בחיים הבהמיים הללו, ותתקרבו שוב לתורה ומצוותיה.

כשהקב"ה נתן תורה לעם ישראל אמרו לו כל הגוים שאינם יכולים לקבל תורה
כי יתמוטטו ממנה, ואמרו לו שיתן אותה לישראל, והתכוונו שישראל יתמוטטו
ממנה. אולם ישראל הזדככו מאוד בזמן מתן תורה, עד שהתורה התאימה להם.
הם התרוממו להיות מעל הדרגה של בני אדם רגילים בעולם.

בחז"ל איתא שראו גדודים של מלאכים כ"א ודגלו עמו ונתאוו גם להחלק
לדגלים כמלאכי מעלה. כלומר שהשוו א"ע ורצו להיות כשרפי מעלה, וקבלו
את זה. כי לדרגה זו התרוממו ישראל להיות כמלאכים. למלאכים רוחניות לא
מפריעה, כי זו היא חיותם. ומה שנשאר לישראל במתן תורה גם גוף [בנס

מיוחד) הגוף זוכך ולא היה חציצה לנשמה ולכן התאימה להם התורה. כי הם והתורה אחד, לכן אמרו נעשה ונשמע לא היה משנה להם מה הקב"ה יצווה כי מה שיאמר זה מתאים להם. כי הם בני אדם, הם עירוניים, הם רוחניים.

הגמרא מביאה את הסיפור של הצדוקי, זה לא סתם סיפור, בדבריו ביטא את דעתם של האומות על תורת ישראל. שזה מרוצץ את הגוף. ענה לו בלשון אנן ואתם אנחנו ישרים אתם בוגדים הבוגדים הם מעוותים אז הם נהרסים מזה אבל לא התורה היא מה שהורס אותם אלא הסלף בוגדים זה ישדדם.